

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Батумський державний університет імені Шота Руставелі
Господарська академія імені Д.А. Ценова
Лодзький технічний університет
Університет Витовта Великого
UAB «Litimeksa»
S K Biobiz Pvt Ltd

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗ
І АУДИТ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

VII Міжнародна науково-практична конференція

(м. Чернігів, 27 листопада 2021 р.)

Тези доповідей

Друкуються за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка» (протокол № 11 від 30 листопада 2021 р.).

Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : VII Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2021 р.) : тези доповідей. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021 – 168 с.

ISBN 978-617-7932-27-6

Збірник містить тези доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку». Висвітлено актуальні питання щодо проблем обліку, оподаткування, аналізу й аудиту в системі управління підприємством, а також розглянуто національній та міжнародній досвід : напрямки розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності.

Видання орієнтоване на теоретиків та практиків, науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти, а також зацікавлених в обмін досвідом наукових досліджень щодо проблем обліку, оподаткування, аналізу й аудиту в системі управління підприємством.

Матеріали збірника представлено в авторській редакції. Відповідальність за зміст несуть автори.

Організаційний комітет:

Голова:

Новомлинсь О.О., д-р техн. наук, проф., заслужений працівник освіти України, ректор Національного університету "Чернігівська політехніка".

Заступники голови:

Мераб Халваші, канд. іст. наук, доцент, ректор Батумського державного університету імені Шота Руставелі,

Іван Марчевські, д-р наук, доцент, ректор Господарської академії ім. Д.А. Ценова;

Славамир Білак, д-р техн. наук, проф., ректор Лодзького технічного університету;

Астріда Міпшейтене, канд. екон. наук., проф., декан факультету економіки та менеджменту Університету Вітогта Великого

Маргасова В.Г., д-р екон. наук, проф., заслужений економіст України, проректор з наукової роботи ЧНТУ

Юрченко М.С., канд. фіз.-мат. наук, доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Чернігівського національного технологічного університету.

Члени організаційного комітету:

Акіменко О.Ю., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Гливиенко В.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Гієдіна К.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Гіндаль Т.А., д-р екон. наук, професор, проф. кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Сліпченко Т.В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Сакул О.С., д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

Сидоренко О.О., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту.

УДК 657.1/(6)(63)

ISBN 978-617-7932-27-6

© Національний університет
«Чернігівська політехніка», 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

Національний та міжнародний досвід і напрямки розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності

Сук П. Л. Періоди амортизації малоцінних та швидкозношуваних предметів.....	7
Бузда О. М., Козленко А. В. Методичні аспекти розрахунку середньої заробітної плати в Україні.....	9
Волот О. І., Дворський П. М., Сенченко С. В. Щодо впровадження бухгалтерського аутсорсингу в Україні.....	10
Грицай О. І., Грицай І. А. Роль бухгалтерської професії у боротьбі зі зміною клімату.....	12
Каміненко Т. В., Лапа А. С. Принципи бухгалтерського обліку як елемент облікової методології: зарубіжний досвід.....	13
Сидоренко О. О. Щодо особливостей надання відпустки новоприйнятим працівникам до настання шестимісячного терміну безрезервної роботи.....	16
Топольченко Н. М., Гаркуша Ю. А. Проблеми та перспективи модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі.....	18
Юрченко О. А., Петраковська О. В. Облік та оподаткування безповоротної фінансової допомоги на підприємстві.....	19
Гармаш О. Ю. Поняття та класифікація природоохоронних витрат для цілей бухгалтерського обліку.....	22
Євлав Т. М. Організація обліку розрахунків з оплати праці.....	24
Кабрусь М. В. Проблеми та перспективи застосування МСФЗ в Україні.....	26
Лєга І. Ф. Удосконалення складського обліку вузних бірок для ідентифікації великої рогатої худоби.....	27
Прєдко А. Ю. Soft skills як чинники конкурентоспроможності фахівців у сфері обліку та оподаткування.....	29
Сенченко С. В. Можливості державної підтримки малого бізнесу в Україні в межах реалізації політики розвитку підприємництва.....	31
Співельник К. Д. Економічна сутність розрахунків з оплати праці.....	33

СЕКЦІЯ 2

Обліково-аналітичне забезпечення звітності підприємств як основи для прийняття управлінських рішень на мікро- та макрорівнях

Овод Л. В., Ясієнська І. В. Удосконалення управлінського обліку фінансових результатів науково-виробничих центрів стандартизації, метрології та сертифікації України.....	36
Гливиенко В. В., Нагорний П. В. Поняття та сутність інтегрованої звітності.....	37
Лєшев В. Н. Некоторые аспекты формирования эффективной учетной политики	39
Недзінковская Н. С. Роль учетно-аналитической информации о дебиторской и кредиторской задолженности в управлении организацией.....	41
Піччук Т. А., Козлова В. В. Облікові аспекти витрат виробництва.....	43
Сидоренко О. О. Особливості відображення в обліку нарахування відпускних.....	43
Валькова Н. В. Звіт про управління: проблеми формування, оприлюднення та верифікації.....	44
Нєстерук Г. В. Облік заробітної плати на підприємствах.....	46
Брезина А. Н. Бухгалтерская отчетность – источник информации о деятельности организации.....	47
Брєхунова Д. О. Контролинг у системі стратегічного управлінського обліку.....	51
Гладких Я. В. Сутність поняття «Публічні закупівлі» як об'єкта управлінського обліку.....	53
Дорошенко Л. О. Бухгалтерський облік браку у виробництві спортивної продукції.....	54
Єрашова І. С. Планування та контроль витрат на комунальних підприємствах.....	56
Ігнатенко В. В. Якісні характеристики фінансової звітності підприємства.....	58

Кабрусь М. В. Проблеми формування амортизаційної політики в контексті раціональної організації обліку.....	59
Легчун М. В. Класифікація фінансових результатів діяльності газорозподільного підприємства.....	61
Лисич Д. В. Сутність поняття виробничі запаси.....	63
Лоха А. Є. Життєстійкість як важлива гнучка навичка в процесі прийняття управлінських рішень.....	64
Мельничук І. Ю. Облік довгострокових фінансових інвестицій.....	65
Налєєва В. Р. Особливості застосування бенчмаркінгу в системі стратегічного управлінського обліку.....	67
Пилипенко Я. М. Нормативно-правове забезпечення обліку експортних операцій.....	68
Потапенко Я. О. Особливості прийняття управлінських рішень на підприємстві.....	70
Рубашенко О. О. Бухгалтерський облік послуг із вивезення та утилізації зворотних відходів від електромонтажних робіт власних приміщень.....	72
Тарасюк Д. І. Автоматизація обліку виробничих запасів малих підприємств.....	74
Юденко Н. Р. Організація обліку виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві.....	75

СЕКЦІЯ 3

Економічний аналіз діяльності підприємств: стан та перспективи розвитку

Гоголь Т. А., Колотюк В. О. Аналіз витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) підприємств малого бізнесу.....	77
Шерстюк С. В., Посилаєва К. І., Шерстюк К. Д. Нормативно-правові основи аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств.....	79
Танасієва М. М., Никифорок І. І. Управлінський аналіз: значення та особливості.....	80
Шестаковська Т. Л., Венгер І. В. Інноваційно-інвестиційні аспекти розвитку національного ринку медичних послуг.....	82
Білицька А. В., Гоцуляк В. Д. Перспективи використання хмарних технологій у процесі здійснення обліку та економічного аналізу підприємства.....	84
Борисенко О. О., Петракович А. В. Економічна суцільність фінансових ресурсів і источників їх формування.....	86
Лещенко С., Козловський Д. Аналіз фінансового результату Полкомбанку та шляхи їх оптимізації.....	89
Кузьменко А. В. Аналіз стану легкої промисловості України.....	91
Ульзько Р. В., Савченко Ю. В. Розвиток малого підприємництва в Україні: перспективи та стратегії.....	92
Хоменко К. Ю. Використання GAP-Аналізу під час прийняття управлінських рішень.....	94

СЕКЦІЯ 4

Міжнародний та національний досвід організації, функціонування та розвитку аудиту

Гуцаленко Л. В. Зарубіжний досвід організації контролю закупівель за державні кошти.....	96
Дубинська О. С. Роль професійного судження аудитора як механізму виконання заходів аудиту.....	97
Чебан Ю. Ю., Ганюшенко Т. С. Професійний скептицизм аудитора: теоретичні аспекти.....	98
Крігер Ю. Ю. Історія виникнення аудиту ефективності та умови для його розвитку в Україні.....	100
Давиденко І. С. Історія виникнення та розвитку міжнародних стандартів аудиту.....	101
Кутній А. А. Основи аудиту розрахунків з бюджетом щодо податку на прибуток підприємства.....	103
Сенченко С. В., Гнедіна К. В. Аудит в умовах пандемії COVID-19.....	105
Шевченко А. М. Фундаментальні стичні принципи бухгалтера та аудитора.....	107

СЕКЦІЯ 5

Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства

Долбієва Д. В. Напрями удосконалення методології обліку виробничих витрат на підприємствах житлово-комунального господарства України.....	109
Конєруба Н. В. Критерії оцінки операційного ризику.....	110
Шестаковська Т. Л., Новічков С. О. Особливості реформування місцевого самоврядування.....	112

СЕКЦІЯ 6

Оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку

Демя Д. І., Супруненко Р. В. Податковий борг України та перспективи його зменшення.....	114
Волот О. І., Ігнатенко В. В. Етапи реформування податкової служби в Україні.....	115
Акimenko O. Ю., Скришський Д. П., Хоменко К. Ю. Реформування податкової системи України з урахуванням зарубіжного досвіду Сполучених Штатів Америки.....	117
Волот О. І., Нагорний П. В. Особливості сплати екологічного податку на підприємстві.....	119
Перегацько Ю. М. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб.....	121
Яровой Т. С., Костюк В. В. Модель формування професійної ідентичності персоналу державної прикордонної служби України.....	122
Герасименко О. М. Податок на доходи фізичних осіб, єдиний внесок та військовий збір: проблемні аспекти єдиної звітності.....	124
Буряк А. П. Бюджетування податків і зборів: сутність та значення для управління підприємством.....	126
Дубовик Р. А. Основні принципи побудови податкової системи за класиками економічної науки.....	127
Буряк А. П. Адаптація зарубіжного досвіду діяльності податкових органів у сфері податкового контролю до вітчизняної практики.....	129
Заматвєєва Н. В. Оцінка урівня налогової нагрузки сільськогосподарських організацій Республіки Беларусь.....	131
Здрілько Н. В. Особливості оподаткування та організації бухгалтерського обліку у фізичних осіб-підприємців.....	134
Федорущенко А. А. Особливості оподаткування фермерських господарств.....	135
Черняк Д. О. Методи визначення та класифікація податкових ризиків.....	137

СЕКЦІЯ 7

Інформаційні системи і технології в системі обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні

Бочуля Т. В. Інноваційна модель технологічної трансформації обліково-аналітичного забезпечення управління сучасного бізнесу.....	140
Потривасва Н. В., Недбайло І. І., Нестерчук І. В. Цифровий облік в аграрній сфері.....	142
Гончаренко О. О., Шинкаренко О. М. Еволюція програмного забезпечення як компонента організації бухгалтерського обліку в ломбардах.....	143
Бабіньська С. Я. Використання технології блокчейн у процесі ведення бухгалтерського обліку.....	145
Зябченкова Г. В., Кузьменко О. П. Інформаційних технологій в обліку та їх використання.....	146
Волинєць І. С. Особливості обліково-інформаційного забезпечення організації розрахунків з різними кредиторами.....	148
Костенко К. Ю. Порівняльна характеристика інформаційних систем для ведення бухгалтерського обліку.....	149

Зростання витрат на оплату праці і відповідно відрахувань на соціальні заходи пов'язано як зі зростанням мінімальної заробітної плати, встановленої законодавством так і збільшенням кількості зайнятих працівників на підприємствах малого бізнесу та значних витрат на оплату праці на підприємствах малого бізнесу є те, що вони, імовірно, не підприємств.

Як відомо, впровадження нових технологій у виробництво призводить до скорочення найманих працівників та, відповідно, витрат на оплату праці. Водночас збільшується продуктивність праці (виробіток продукції, робіт та послуг на одного працівника). Тому, щоб з'ясувати чи дійсно впровадження новітніх технологій спричинить скорочення витрат на оплату на малих підприємствах, розрахуємо виробіток продукції, робіт та послуг на одного працівника для малих, середніх та великих підприємств.

Виробіток продукції, робіт та послуг V_p на одного працівника (за 2019 рік) для підприємств розрахуємо за наступною формулою

$$V_p = \frac{P}{C} \quad (1)$$

де V_p – виробіток на одного працівника,

P – обсяг виробленої продукції (робіт, послуг),

C – кількість працівників.

Для малих підприємств = $\frac{120892466}{174827} = 749,65$ тис. грн./осіб.

Для великих підприємств = $\frac{2822016}{348301170} = 819,98$ тис. грн./осіб.

Для середніх підприємств = $\frac{148301170}{140827} = 1547,56$ тис. грн./осіб.

Показники виробітку на одного працівника для малих підприємств у порівнянні з середніми та великими підприємствами є найнижчим. Аналізуючи дані можна помітити, що середні підприємства наймаючи майже в два рази більше працівників, ніж малі, отримують практично такий же самий обсяг виробництва, як і великі. Причиною кращого виробітку є те, що великі підприємства, зазвичай, використовують більш новітні технології у процесі виробництва продукції, виконання робіт чи надання послуг, ніж середні та малі підприємства. Це дозволяє досягати більшу продуктивність, при такій же кількості працівників, як і малі підприємства. Виходячи з цього можна зробити висновок, що збільшення працівників на підприємствах малого бізнесу без покращення технологічного аспекту призведе тільки до зростання витрат на оплату праці.

Тому одним із напрямів зниження витрат на оплату праці на підприємствах малого бізнесу є застосування новітніх технологій у процесі виробництва продукції (робіт, послуг), які дозволять замінити зайнятих працівників і, відповідно, знизити витрати на оплату праці та соціальні відрахування. Водночас варто пам'ятати, що така оптимізація буде ефективною тільки в разі, якщо витрати на обслуговування технологій будуть меншими ніж витрати на оплату праці звільнених працівників.

Таким чином, встановлено, що витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) на підприємствах малого бізнесу зростають з року в рік за всіма елементами, що свідчить про значний вплив зростання цін на сировину та матеріали, витрат на оплату праці й соціальні заходи на рентабельність і прибутковість діяльності малого бізнесу. У результаті проведеного аналізу запропоновано шляхи оптимізації кожного з виду витрат.

Список використаних джерел: 1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК [631.145.631.1] 65.012.12.003.1

С. В. Шерстюк, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та права Харківського національного аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, м. Харків, Україна
К. І. Посілаєва, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри статистики і економічного аналізу Харківського національного аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, м. Харків, Україна
К. Д. Шерстюк, здобувачка першого бакалаврського рівня Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України, м. Харків, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: правове регулювання, договір, економічний аналіз, бухгалтерський облік, управління.

Сучасний розвиток аграрного сектору економіки України вимагає подальшого удосконалення управління сільськогосподарським виробництвом. І вирішення цього завдання наперед передбачає удосконалення змісту управління, зокрема його функцій: планування, правового регулювання, обліку, аналізу, прийняття управлінських рішень. При цьому провідне місце в системі функцій управління виробництвом посідає економічний аналіз. Щодо його планування, правового регулювання і обліку являють собою функції інформаційного забезпечення. Але щодо останніх, аналіз є узагальнюючою функцією і одночасно функцією інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень [1, с. 81].

У умовах ринкової економіки, яка обумовлює демократизацію управління, розширення господарської самостійності підприємств та їхніх структурних підрозділів, важливим критерієм аналізу стає правове регулювання як функція управління, що здійснюється за допомогою договорів.

Питання правильного та ефективного укладення господарських договорів, а особливо, правового регулювання договірних господарських відносин, набули великої актуальності і перебувають у центрі наукової уваги не тільки у юристів, а й у спеціалістів з обліку. Так, група науковців кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії на чолі з Т. В. Мокієм розглядають сутність, значення, види та порядок укладення господарських договорів. Авторі дають визначення, що господарський договір – це зафіксований у спеціальному правовому документі на підставі угоди майнової-організаційної зобов'язання учасників господарських відносин (сторін), спрямований на обслуговування (забезпечення) їхньої господарської діяльності (господарських потреб) з врахуванням загальногосподарських (публічних) інтересів [2].

Тобто основним критерієм аналізу стають результати виконання договорів, які відповідно до українського законодавства регулюють відносини у більшості галузей господарської права: договори купівлі-продажу, поставання, підяру та інших [3].

Організаційно-методичні зміни відбуваються також в обліку як джерел фактичної інформації. Розширення самостійності і творчості в плануванні та правовому регулюванні відносин за допомогою договорів вимагає приведення у відповідність з ними функцій змісту обліку, оскільки основним «спостережливим» економічної інформації про господарську діяльність підприємства був і є бухгалтерський облік. Частина інформації, одержана через систему бухгалтерського обліку, сягає на підприємствах більше 70%. Тому досить актуальним є регламентація обов'язкового дотримання ідентичності методики обліку, складання звітності й розрахунку економічних показників результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, незалежно від типу їхньої організації і форм власності, що забезпечується відповідними законодавчими й нормативними актами України [4, с. 179].

На думку групи авторів на чолі з О. В. Мороз [5], одним з невід'ємних аспектів пристосування бухгалтерського обліку до вимог ринкової економіки виробничої діяльності на підприємствах є організація ведення бухгалтерської роботи на основі облікової політики, як головного нормативного документу на підприємстві. Авторі акцентують увагу на тому, що застосування підприємством обраної облікової політики є одним із основних принципів

достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності. При цьому облікові дані, які використовуються в економічному аналізі, повинні бути точними й об'єктивними, відрізнятися простотою і якістю, бути доступними для розуміння кожному. Тому бухгалтерський облік повинен бути своєчасним, що є необхідною умовою поточної і оперативної роботи аналітиків. Проте, як доводитє практика, сьогоденний стан організації бухгалтерського обліку на підприємствах (особливо невеликих), на жаль, не завжди здатний забезпечити керівників і аналітиків своєчасною та суттєвою інформацією для прийняття виважених управлінських рішень.

За об'єктивності даних, що використовуються при аналізі господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, відповідає головний бухгалтер або особа, на яку накладено обов'язки щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Він зобов'язаний забезпечувати дотримання встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені терміни фінансової звітності та організовувати контроль за об'єктивним відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

З правового погляду, як і передбачено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [6], питання організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві належать до компетенції власника. Власник несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності впродовж встановленого терміну.

Керівник підприємства зобов'язаний створювати необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами і працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, вимог щодо дотримання порядку оформлення і ведення обліку як складання первинних документів.

Список використаних джерел: 1. Посилаєва К. І., Посилаєв В. В., Шерстюк С. В. Особливості методики перспективного економічного аналізу розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва (Серія «Економічні науки»)* 2019. № 2. С. 80-90. 2. Мокієнко Т. В., Прийдак Г. Б., Липський Р. В. Господарські договори: сутність, значення, види та порядок укладання. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2019/57.pdf. 3. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавць». URL: www.pravознавць.com.ua. 4. Шерстюк С. В., Посилаєва К. І., Шерстюк К. Д. Нормативно-правова база інформаційного забезпечення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств АПК. *Вісник ХНАУ, сер. «Економічні науки»* 2021. № 1. С. 168-178. 5. Мороз О. В., Югоша Р. В., Пидваля О. Г. Нормативно – правова регламентація процесу формування ринкових механізмів в аграрній економіці. *Економіка АПК* 2019. № 5. С. 27-31. 6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999. № 996-ХІV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

УДК 657

М. М. Танасієва, канд. екон. наук, доцент, асистент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Г. І. Никифорак, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ: ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Ключові слова: економічний аналіз, управлінський облік, управлінський аналіз, практичні рішення, особливості аналізу

Сучасні ринкові умови вимагають у суб'єктів господарювання в процесі їхнього функціонування підвищення ефективності виробництва, підприємницької ініціативи та творчості, конкурентоздатності. Вагомого значення в реалізації таких завдань набуває економічний аналіз. При цьому поділ економічного аналізу на фінансовий та управлінський, що ґрунтується на аналогічному поділі бухгалтерського обліку на фінансовий і управлінський, що зумовлено потребами інформаційного забезпечення різних рівнів системи управління.

В умовах жорсткої конкуренції успішна діяльність можлива лише при умові надходження своєчасної і достовірної інформації, яка дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення

не тільки оперативні, але й перспективні, пов'язані зі стійким функціонуванням суб'єкта господарювання у довгостроковій перспективі. Одне з основних завдань управлінського аналізу – це задоволення постійно зростаючих інформаційних потреб управлінського персоналу з метою обґрунтування і прийняття оптимальних управлінських рішень.

Дослідження теоретико-практичних засад управлінського аналізу та спроби його впровадження в самостійний науковий напрям були зроблені дослідниками М. А. Вахрушина, О. Т. Зирянова, Н. А. Нікіфорова, Г. В. Савицька та ін. Дисциплін з цією назвою поступово з'являються в навчальних планах та освітніх програмах закладів вищої освіти України. Однак питання змісту, особливостей та наукового обґрунтування самостійності в межах економічної науки залишаються дискусійними.

У науково-методичній та спеціальній економічній літературі наявність різнобічних трактувань поняття «управлінський аналіз» залежно від обраних за основу особливостей. Найбільш дискусійною в шлах реалізації є управлінська особливість, відповідно до якої етапу попереднього управління (плануванню) відповідає перспективний (прогнозний) аналіз, етапу оперативного управління – оперативний аналіз, заключному (контрольному) етапу управління – поточний (ретроспективний) аналіз [1, с. 9]. При цьому детально висвітлюються сутність, цілі, завдання перспективного аналізу і підкреслюється, що розвинута ринкова економіка зумовлює потребу в диференціації аналізу на внутрішній управлінський і зовнішній фінансовий.

Погляди науковців на сутність управлінського аналізу [1; 2; 3] можна систематизувати до наступного: це аналіз, результати якого використовуються керівництвом усередині підприємства для прийняття раціональних управлінських рішень. Проте зазначені визначення не містять вимог релевантності інформації, яка використовується в управлінському аналізі, що є важливим.

Критичний аналіз підходів до трактування сутності поняття «управлінський аналіз» дав змогу сформулювати такі особливості управлінського аналізу:

- використання релевантної комерційної інформації;
- комплексне та системне вивчення усіх господарських процесів підприємства;
- орієнтація на внутрішні потреби;
- інтеграція систем обліку, аналізу та планування на підприємстві;
- відсутність нормативно-правової регламентації;
- цілеспрямованість результатів аналізу на перспективу;
- обґрунтування управлінських рішень на основі виявлення невикористаних внутрішніх резервів;
- основа для прийняття управлінських рішень;
- оперативність та дієвість;
- галузева специфіка.

Вважаємо за доцільне розрізнити поняття «внутрішній аналіз» та «управлінський аналіз». Внутрішній аналіз може мати як ретроспективний напрям, так і перспективний, що відповідає лише другій половині вказаних особливостей. Крім того, управлінський аналіз ситуаційним, тобто окремі його завдання можуть вирішуватися від випадку до випадку, по мірі виникнення конкретної проблеми як об'єкта дослідження.

Ще однією відмінною особливістю управлінського аналізу є те, що на відміну від фінансового аналізу, який здійснюється відповідно до загальноживаних методик, він має галузеву цілеспрямованість, тобто при проведенні управлінського аналізу потрібно враховувати техніко-економічні та організаційні особливості підприємства.

Також у зв'язку з потребою відповідності втчизняних підприємств вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності, управлінський аналіз набуває специфічної властивості разом із конфіденційністю його результати частково використовуються зовнішніми користувачами. Так, з урахуванням вимог МСФЗ 7 «Фінансові інструменти розкриття інформації» майбутні грошові потоки привносять у порівняльний вигляд за допомогою дисконтування (тобто з урахуванням фактору часу), який широко використовується при

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗ
І АУДИТ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

VII Міжнародна науково-практична конференція

(м. Чернігів, 27 листопада 2021 р.)

Тези доповідей

Відповідальний за випуск О. О. Сидоренко
Редактор О. С. Смелова
Комп'ютерне складання та верстання К. П. Гузь

Піллисано до друку 01.12.2021. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 9,76. Тираж 120 пр. Замовлення № 43/21.

Редакційно-видавничий відділ Національного університету «Чернігівська політехніка»
14035, Україна, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.
Свідчення про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7128 від 18.08.2020 р.